

# SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan svečer izveniš nedelje in praznike ter velja po petih prejemih na avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, na pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kjer hodi sam pošt, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčije celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez letodobne vspešljivosti naročnine se ne osira. — Za omanila se plačuje od petorostopne peti-vrate po 14 h, če se omanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knaševih ulicah št. 5. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, omanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 84.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištvu telefon št. 85.

## Krivilca nad krivilco.

S Štajerskega, 6. avg.

V uvodniku »Slovenskega Naroda« pod tem naslovom v št. 178. je bilo po zasluženju ožigosano škandalozno dejstvo, da je bil disciplinirani nemški nacionalce dr. Wagner imenovan sodnim nadsvetnikom v Gradcu in to na mesto, ki je bila slovenska posest.

Wagnerjev slučaj je tipičen. Zgodilo se je podobnih slučajev že mnogo, gode se takorekoč dan na dan, samo da se v Wagnerjevem slučaju drastično vidi, česa je vse zmogla justična uprava v svojem brezmejnejem sovraštvu do slovenskih sodnikov.

Princip justične uprave je, iztrebiti slovensko sodno uradništvo in na Slovenskem v sodne službe spraviti same Nemce. Ta princip se uveljavlja z vsemi mogočimi sredstvi. Prvo sredstvo je najnesramnejše protežiranje Nemcev. To se praktikuje pri nas tako, kakor nikjer več na svetu. Slovenec ne sme priti naprej, pa naj bo še tako vzoren uradnik. Elsnerji in Wagnerji se kličejo v slovenski senat k nad sodišču v Gradcu, uradniki, ki jim kak Elsner ali Wagner še do gležnjev ne seže, pa morajo službovati kje na deželi — samo, ker so Slovenci.

Kar ne opravi protekcija, to se doseže s preganjanjem in preteriranjem slovenskih sodnih uradnikov. Že rajni Gleispach, hinavski in zavratni, lažnivi in krivični višjesodni predsednik in bivši minister, je s tem sistemom dosegel, da so Slovenci nehali vstopati v justično službo, kar mu je dalo zaželeni povod, da je ustanovil zloglasne kurze, v katerih se nemški nacionalci dresirajo za sodno službo med Slovenci. Od tedaj se kurzovci množijo v sodnih službah in ne bo dolgo, ko bodo ti kurzovci začeli siliti še čez Savo. Tedaj bode te Kranjci videli hudiča!

S človeškega stališča je gotovo umljivo, da že nihče neče vstopiti v justično službo, saj je vnaprej zagotovljeno, da ga bodo vedno preganjali, ga pri vsaki priliki preterirali in da bo imel Nemec vedno prednost pred njim. Z narodnega stališča je pa to vredno obžalovanja in dolžnost narodnih strank je, da poskrbe za slovenski naraščaj v justici.

Prvo, kar je treba storiti, je, da bi se narodne stranke s skrajno brezobzirnostjo uprle sedanjemu sistemu

brezobrazne krivičnosti. Slovenski poslanci bi morali ministrskemu predsedniku Beoku in justičnemu ministru Kleinu v prvi seji državnega zbora napraviti tak škandal, kakor ga še nista doživela in napeti bi morale vse sile, da strmoglavijo to ministrstvo. Pa tega ne bodo storile te naše narodne stranke, katerih laviranja in slepomišljenja je že vsa slovenska javnost sita. Klerikaleci so vladni lakaji, prodali so se vladni in prodali so ji vse narodne interese, od teh ni ničesar pričakovati. Pa tudi od jugoslovanskega kluba ničesar več ne pričakujemo. Njegovo diplomaziranje meri vedno na to, da bi se vlada ne oprla edino na klerikalce; vedno živi ta klub v strahu, da pride v direktno nasprotje z vlado in pomore klerikalcem do še tesnejše zveze z ministrstvom — posledice tega pa čuti narod. Klerikaleci ne store ničesar, ker jim za narodne interese nič ni, jugoslovanski klub pa se ne upa nastopiti s primerno brezobzirnostjo, ker se boji, da bi klerikalcem s tem pomagal na konja. In tako trpi narodna stvar in se gomili krivica nad krivico, ki nam jo zadaja sedanjí sistem.

## Madžari o hrvaško-srbski koaliciji.

Budimpešta, 6. avgusta. »Az Ujsag« piše glede vesti, da hrvaško-srbska koalicija kmalu razpade: Škodoželjno razglasa Hrvatov nenaklonjeno čenopisje, da se Supilo in Zagorac pobijata, in iz tega boja pričakujejo, da bo končno izšel mirni angel, ki bo rešil hrvaško-madžarski konflikt. Toda to smo tudi pri nas doživeli, da se je ljudska stranka pretepala z neodvisno stranko, in vendar je ostala koalicija skupaj do današnjega dne. Tako se zgo-di tudi s hrvaško-srbsko koalicijo. Naj vlada prepri, niti Zagorac, niti Supilo ne izstopi iz koalicije, temuč bo hrvaško-srbska koalicija svoje frakcije tudi nadalje skupaj držala.

## Ogrski ministrski predsednik pri cesarju.

Išl, 6. avgusta. Neki časnikar se je razgovarjal z ministrskim predsednikom dr. Wekerlejem, preden je šel ta k cesarju v avdienco. Dr. Wekerle je rekel: »Prišel sem v Išl, da redno poročam kralju. Kake posebne odločbe ni pričakovati od moje današnje avdience. Da pa ne motimo

vladarja v njegovem kratkem počitku, poročal mu bom le o najaktualnejših političnih stvareh. Iz tega vzroka tudi minister Günther in ban Rauch za sedaj ne prideta v Išl.«

V današnji avdienci je poročal ministrski predsednik cesarju o proračunu in o volilni reformi za Ogrsko, in sicer je predložil dr. Wekerle izgotovljene načrte novega volilnega reda.

## Volitev srbskega patrijarha ovržena.

Budimpešta, 6. avgusta. V današnji avdienci v Išlu je ministrski predsednik dr. Wekerle poročal cesarju tudi o volitvi srbskega patrijarha v Karlovcu ter predlagal vladarju, naj ne potrdi tozadevne volitve, ker je bil škof Zmejanović izvoljen za patrijarha proti volji ogrske vlade. Potemtakem bo treba sklicati nov cerkveni kongres z novimi volitvami. Tudi minister zunanjih del baron Aehrenthal je nastopil proti izvolitvi Zmejanovića, čes, da se nikdar ne sme pripustiti, da bi se neizmerno premoženje patrijarhata porabilo za velikosrbsko propagando.

## Dogodki na Turškem.

Imenovanje kristjanskih ministrov.

Carigrad, 6. avgusta. Pri sestavi novega ministrstva dela največ težav vprašanje, ali se naj pritegnejo v ministrstvo tudi kristjani. To želijo seveda kristani, pa tudi mladoturški odbor zahteva to, da zadovolji kristjane ter se ohrani sloga z njimi. In sicer se zahteva z ozirom na Macedonijo, naj se pokliče v ministrstvo en Bolgar in en Grk. Na dvoru pa so taki zahtevi odločno nasprotni.

Novo ministrstvo sestavljeno.

Kiamil paša, ki je obenem imenovan za velikega vezirja, je sestavil novo ministrstvo sledeče: Hatun Tehi paša obdrži justični ministerstvo ter ostane tudi minister zunanjih del; minister notranjih del je dosedanji vali v Sivasu Rešik Akif paša; vojni minister je maršal Redžeb paša, dosedanji vali v Tripolisu; mornarični minister je podadmiral Mehmet Arif paša. Bivši državni tajnik v velikem veziratu Haki Severžik paša postane predsednik državnega sveta. Haki beg ostane naučni minister. Državni svetnik, Mladoturk Ekrem beg je vakufski mi-

nister (pri upravi cerkvenega premoženja). Trgovinski minister je Armenec Murad Efendi Dumlija, minister za poljedelstvo in rudarstvo pa je predlagan Grk Mavrokorda Efendi. (Potemtakem se je samo Bolgare in Srbe prezrlo!) Imenik novega ministrstva se je takoj predložil sultanu v odobrenje. Mladoturki so z novim ministrstvom zadovoljni, ker so dobili v njem svojega zastopnika, vendar pa smatrajo tudi novo ministrstvo le za prehodno.

Moč in oblast mladoturškega odbora.

Dasi Mladoturki nimajo officialnih voditeljev, vendar so vsled zmage njihovih idej skoraj vsemogočni v državi. Vse oblasti se pokorijo brez ugovora nasvetom in ukazom mladoturškega odbora. Iz maloazijskega mesta Some je dobil mladoturški odbor brzoglavno pritožbo prebivalstva, da krajevne oblasti zabranjujejo manifestacije povodom obnove ustave. Takoj je mladoturški odbor ukazal brzoglavno valiju v Smirni, naj oblasti v Somi odstavi. Ko je valj nato vprašal v Carigrad, kaj mu je storiti, dobil je kratki odgovor: »Ubogati« Solunski mladoturški odbor je v Skadru zaprisegel celo vojaško posadko. Vojaki so prisegli, da bodo podpirali odbor pri njegovi obrambi domovinske svobode. Prisegli so nadalje zvestobo sultanu, ako bo spoštoval ustavo. Sploh mladoturški odbor izdaja naredbe ter dejansko vlada. Sultan se je apatično vdal v svojo usodo. — Vlada je brez obotavljanja ugodila zahtevi mladoturškega odbora ter zaplenila vsa posetva ubeglega Izzet paše. V hiši odstavljene mornaričnega ministra Hasana Rami paše je mladoturški odbor konfiskoval velik zabor, ki so ga štirje možje komaj prinesli v policijsko ministrstvo. Inventura je trajala celo noč. Do polnoči so našli v zaboru naložene zaklade za 4 milijone. Ujeti lastnik Hasan Rami paša in istotako aretirani bivši minister notranjih del Menduh paša sta morala vso noč sedeti zraven pri inventuri. Za večerjo sta dobila le kruha in sira. Razen imenovanih dveh so še zaprti bivši carigrajski mestni prefekt Rešid paša, Agad paša, dvorjanika Kiamil beg in Tevšak beg. Sultan je spodil vsled pritožbe mladoturškega odbora svojega prvega tajnika Hakim pašo iz službe.

Kočljiva razkritja.

Uprava sultanove civilne liste je ustavila vse pokojnine, plače in

subvencije, ki so se plačevale dose-daj raznim časopisom in publicistom v Evropi, posebno v Nemčiji, Franciji in Angliji. Ubegli dvorski zaupnik Izzet paša je imel imenik in vso korespondenco, ki se je vodila med sultanovim dvorom in takimi podkupljenimi osebami. Vsi ti spisi so prišli sedaj v roke mladoturškemu odboru, ki hoče sedaj obelodaniti vse gradivo, da svet vidi, kako so nekateri evropski časopisi in publicisti izkoriščali in podpirali koruptno turško vlado. V tozadevnem imeniku so tudi imena raznih inozemskih višjih in nižjih diplomatov. Diplomatični krogi si močno prizadevajo, da bi odbor ne izvršil svoje grožnje, ker se je sicer bati senzacnih razkritij.

Razvoj časopisja.

Ne samo v prestolnici, temuč tudi v provinci se časopisje silno hitro širi. V Smirni je v enem dnevu izišlo pet novih dnevnikov, in sicer štirje turški in en grški. Težave so le zato, ker je nastalo splošno pomanjkanje denarja.

## Razmerje med Nemčijo in Rusijo.

Petrograd, 6. avgusta. Nemkemu cesarju dela mnogo skrbi, ker se je začela Rusija vsled prijateljstva z Anglijo, Nemčiji očitno odtujevati. Nedavno je imel cesar Viljem razgovor z ruskim poslanikom v Berlinu. Cesar je naglašal, da je po japonski vojski bilo nastalo med Nemčijo in Rusijo boljše razmerje, ker je Nemčija nastopala lojalno, dočim druge države, n. pr. Anglija, niso izkazovale Japoncem le platonične ljubezni. (Diši nekoliko po denunciaciji!) Zadnji čas pa se je razmerje med Rusijo in Nemčijo nekoliko ohladilo vsled agresivne politike ruskega časopisja in ker delajo na to tudi vplivni ruski politiki. Cesar je imenoval tako postopanje neopravičeno ter prosil poslanika, naj deluje na to, da rusko časopisje opusti protinemško agitacijo.

## Klerikalen notar pred sodiščem.

(Konec.)

Izmed prič je bila prva zaslíšana gospa Josipina Rothova.

Predsednik: Povejte nam, kar veste o Urbanu Zupančiču. Kakšen človek je to?

## LISTEK.

### Ada.

(Spisal F. Mrak)

(Dalje.)

Začudena se je ustavila Ada in se ozrla na svojo sestrično, kajti zde-lo se ji je čisto nemogoče, da bi obe imeli enak ideal, ko sta vendar tako različni v navorih in v značajih.

»Ne vem, Berta, če se ne motiš,« je menila Ada resno. »Moj ideal je najbrž drugačen od tvojega. Jaz si želim moža, starega petindvajset do trideset let. V tej starosti možki še niso tako sebični, imajo še plemenitejša čustva in so še zmogni resnične ljubezni.«

»Tudi jaz si želim moža te starosti,« je dejala Berta, »samo iz drugih vzrokov. V tej starosti se da mož še podvreči volji, željam in navadam svoje žene, v tej starosti se da še naučiti, da živi v prvi vrsti svoji ženi in svoji rodbini. Samo če se moža v tej starosti navadi živeti svoji ženi, ji ostane ohranjen tudi pozneje. Življenja zapeljivost je v mestih velika in velika je nevarnost za ženo, če nima moža v oblasti.«

»Ah, ti hočeš vladati svojega moža?« se je čudila Ada. »Ne vem, če je to zagotovilo sreči v rodbini, dasi pravijo, da so srečne in zado-

voljne le tiste žene, ki imajo moža na vajetih. Jaz si ne želim oblasti nad možem, hočem pa moža, ki ga bom mogla ljubiti, vroče in iz srea ljubiti. Mogoče je to samo, če je mož lepe zunanosti.«

»O, tudi jaz hočem lepega moža,« je vzklila Berta. »Grdega bi na noben način ne vzela. Če ima grdega moža, te vse zasmehuje, za lepega moža te pa vse zavidajo.«

»Sploh pa mora biti mož, ki ga spoštujejo vsi, ki ga ne bo mogel nihče čez ramo pogledati, ki ga bodo respektirali bogatejši ljudje,« je pripovedovala Ada. »V Trstu uživa vsak človek le toliko spoštovanja in ima toliko ugleda, kolikor premore denarja — samo pri aristokrati je izjema. Aristokrate priznajo tudi milijonarji za ravnopravne.«

»To se pravi, da bi ti najraje vzela kakega aristokrata, če se že ne oglasi noben milijonar,« je s šegavim usmevom dejala Berta. Slušaj in čudi se: jaz sem tistih misli, kakor ti. Povzpeli se hočem višje, biti hočem žena, ki v Trstu kaj pomeni in zato mora mož biti aristokrat ali pa milijonar; le če se tako omožim, bodo ljudje pozabili, da je moj oče začel kot kočijaž, česar mu še zdaj nečajo priznati.«

Adi se je začelo nekaj svetiti. Spreletel jo je sum, vsled katerega jo je zbolelo srce. Toda zatajila je svojo misel in le naglo vprašala:

»Povej Berta, kako bi se ti odločila, če bi te zasnubil obenem bogat trgovec in siromašen aristokrat, ki sta sicer enako lepa in simpatična.«

»Na vsak način bi se odločila za aristokrata,« je izjavila Berta, ne da bi kolikaj premišljevala. »Oče je tako bogat, da lahko vzamem revnega moža, če ima le primerno družabno stališče, kakršno si želim. Tak mož bi bil od mene denarno odvisen in ta odvisnost bi bila jamstvo njegove zvestobe in pokornosti; takega moža bi imela popolnoma v rokah in srečna bi bila oba, gotovo pa jaz.«

»Berta — danes si pa še strašno cinična,« je nevoljno vzklila Ada.

»A moj cinizem me je vendar pripeljal do tistega ideala, ki si ga ustvarila ti s svojo romantiko,« je nekako ostro odgovorila Berta. »Sicer je pa dobro, da sva tako različnih nazorov, tako je vsaj izključeno, da bi kdaj postali rivalinji.«

Te zadnje besede so Ado tako razveselile, da je ovila svojo roko Berti okrog pasa in jo naglo poljubila.

»Ah, da, to me veseli, to me res veseli, da ne bodeva rivalinji,« je šepetala Ada. »Veš, odkrito ti povem, ravno prej me je prešinil sum, da imaš morda ti kake namene... kako naj rečem?... namene... glede neke osebe...«

Ada je bila v zadregi, zardevala je, besede so ji zastajale in končno je umolknila, ne da bi končala začeti stavek.

»Ah, pogledj jo, kako si zardela,« je s porogljivo ostroščjo siknila Berta. »Če si zaljubljena, zakaj pa tega naravnost ne poveš, čemu pa to prikrivaš. Meni bi pač lahko zaupala, saj veš, da imam precej očetovega duha in bi ti torej lahko pomagala ali vsaj svetovala.«

»Zaljubljena nisem, nikakor ne,« je še vedno vsa zmedena ugovarjala Ada. »Takih besed ne smeš rabiti.«

»Zdi se mi, da ti le beseda ne ugaja, a tvoja čustva, da so s to besedo kolikor toliko dobro označena,« je hladnokrvno menila Berta. »Reči-mo torej, da se je tvoje srce začelo vnamati za neko gotovo osebo. Ker nisi hotela imenovati te besede z imenom, moraš že dovoliti, da smatram to za dokaz tvoje — e, kočijaški bi se reklo, tvoje zaljubljenosti.«

Za trenotek je Ada povsila glavo, a hitro je premagala svojo sramežljivost in se odločila, da Berti zaupa tajnost svojega srca.

»No, in kaj bi se mi moglo očitati, če bi bila res zaljubljena, kakor ti praviš?«

»Ničesar, prav ničesar, ljuba Ada.«

»Če mi kdo bolj ugaja od drugih...«

»Smeš tudi priznati,« ji je segla Berta naglo v besedo. »Glej, tudi v mojem sreču se je vzbudilo čustvo ljubezni, in sicer za tistega, ki mi bolj ugaja od vseh drugih. In tu spoznaš mojo odkritost in moje zaupanje, ti tudi povem, kdo da je to. Ali — stavila bi kaj, da si že itak uganila, koga sem izbrala.«

»Ne,« je dihnila Ada, a tesno ji je bilo pri sreču.

»Ne?« se je čudila Berta. »Pomisli malo.«

»Morda je to — Milan Rakovec?«

Berta se je na glas zasmejala in tleskala z rokama.

»Ah, ti šaljivka! Ta je dobra. Jaz naj bi se zaljubila v Milana Rakovca, tega arogantnega človeka, ki nič ni in nič ne bo, in more živeti le, ker je njegov oče bogat. Ne, ne, Berta Mesesnelova sme že kaj boljšega zahtevati. In da boš vedela, ti povem brez ovinkov: izbrala sem si in zaljubila sem se v — barona Herberta.«

»Kaj — ti tudi?« je vsa prestrašena vzklila Ada. Dasi je nekaj takega slutila in pričakovala, jo je odkritosrečno priznanje Berte vendar iznenadilo in bolj kot iznenadilo še prestrašilo. Težko sopeč je stiskala roki k prsom in plaho gledala na svojo sestrično, ki je uprla roki ob boki in jo merila z jeznimi pogledi.

(Dalje prihodnjik.)

Svedokinja Rothova je dejala, da je Zupančič zloben, prepirljiv in ujedljiv človek, a ko jo je predsednik vprašal, odkod vse to ve, je rekla, da je to samo slišala, a da kaj konkretnega o Zupančiču iz svoje skušnje ne ve povedati.

Predsednik: Ker bi se g. Ivan Štefe, ki je tudi poklican za pričjo, rad radi nujnih poslov odpravil z vlakom, bom najprej zasljal g. Ivana Štefeta. Med tem je pristopil Štefe.

Predsednik: G. Štefe, vi ste bili glede pamfletov v neki zvezi z g. notarjem Hafnerjem. Povejte nam, kako je to bilo?

Priča Ivan Štefe: G. notar Hafner mi je meseca avgusta l. 1907. poslal debelo pismo, v katerem je bil dopis, tikajoč se občinskih volitev v Kostanjevici. V priloženem listu me je prosil, da poskrbim, da bo dopis priobčen v sobotni številki »Slovenca«. Obenem je tudi izrazil željo, naj pošljem več izvodov dotične številke v Kostanjevico na naslov nekega njegovega uradnika. Dopis sem dal v tiskarno. Dasi je bil že postavljen, radi preobilice gradiva prihodnjo soboto ni prišel v list. To sem opazil v soboto, ko je bil list že tiskan. Ker sem vedel, da bodo že drugi teden občinske volitve v Kostanjevici in da bi stvar drugo soboto ne imela več pomena, sem odredil, da se je dopis odtisnil na posebne listke, ki se naj pošljejo na naslov, ki mi ga je navedel g. notar Hafner. Zdelo se mi je, da so se listki poslali na naslov notarjevega koncipienta Klandra, a ker se spominjam, da je bil ta takrat na orožnih vajah, je prav lahko mogoče, da so se letaki poslali Ivanu Sajovcu. Sicer se pa natančno na to stvar ne morem spominjati. Dobro pa vem, da so bili listki preje avizirani, toda kdo je pisal dotično pismo, jaz sam, ali kdo drugi, to mi ni več v spominu. Prav lahko pa je mogoče, da so bili listki avizirani od kod drugod in ne iz Ljubljane, kar se čisto zgodi v svrhu, da smo v Ljubljani varni in da nimamo nobenih sitnosti.

Dr. Slane: Gosp. predsednik, vprašajte g. svedoka, kdo je šef-redaktor »Slovenca«?

Ivan Štefe (se urno obrne proti dr. Slancu): Na to vprašanje ne odgovorim. Kar sem sedaj izpovedal, sem storil le, ker me je g. notar Hafner glede svoje osebe odvezal od uredniške tajnosti. Sicer pa lahko izveste za ime šef-redakterja, ako se zanj zanimate, pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Predsednik: G. doktor, ali stavite v tem oziru kak predlog?

Dr. Slane: Predlagam, naj se pričjo vpraša, kdo je šef-redaktor »Slovenca«.

Predsednik je nato prekinil sejo. Po kratkem posvetovanju so se sodniki vrnili v dvorano in predsednik je razglasil sklep, da sodišče ni ugodilo dr. Slancevemu predlogu.

Nato je bila zaslišana kot pričja Alojzija Sever.

Predsednik: Kaj nam veste povedati o Urbanu Zupančiču?

Priča Sever: Urban Zupančič je na glasu kot hudoben in svojeglav človek. Kot takšnega ga pozna vsa Kostanjevica.

Predsednik: Kako to veste?

Priča Sever: Vse to sem slišala, o tem mi je pravila gospa Beletova, gospa Hafnerjeva in drugi.

Predsednik: Ali nam lahko navedete gotove slučaje?

Priča Sever: Tega ne morem storiti, ker iz lastne skušnje ničesar ne vem. Pač pa sem slišala, da se je g. sodni svetnik Doležalek izrazil, da je Zupančič grob človek in da ga neče niti pozdravljati.

Priča Doležalek, sodni svetnik v Kostanjevici.

Predsednik: Gosp. svetnik, kaj je vam znanega o Zupančiču?

Priča Doležalek: Občeval nisem z njim, torej ga ne morem boljše poznati. Na ulici me ni pozdravljali. Ker mi je moral včasih priti bolj pozno odpirat večna vrata, je bil jezen in je z vidno nevoljo opravljal svoj posel. Ko sem ga nekoč radi tega oštel, me je zavrnil, da je odgovoren samo svojemu gospodarju-oskrbniku.

Predsednik: Gosp. svetnik, ali se niste enkrat o Zupančiču izrazili: »Dieses Individuum ist zu allem fähig«?

Priča Doležalek: Spominjam se, da sem se enkrat približno tako izrazil, to pa zato, ker me je Zupančič grdo gledal. Kaj slabega pa s temi besedami nisem mislil izreči.

Priča Anton Štravs.

Predsednik: Ali se spominjate na dogodke v vaši gostilni v nedeljo 25. avgusta 1907.? Kako je takrat bilo?

Priča Štravs: Gostje so se razgovarjali o pamfletih, tičočih se občinskih volitev. Med gosti je bil tudi notarjev uslužbenec Ivan Sajovic. Temu nasproti se je gost Kržišnik izrazil, da bo kaznovan, ker je kolportiral dotične listke. Sajovic

mu je odvrnil: Kamor mi jih je notar velet resti, tja sem jih pa nosel.

Predsednik: Ali ste opazili, da bi bil Sajovic v strahu, da bo kaznovan tisti, ki je pamflete razširjal?

Priča Ant. Štravs: Tega nisem opazil, pač pa se je Sajovic delal, kakor da bi ga vsa stvar nič ne brigala.

Predsednik: Ali se je v gostilni govorilo, da že stvar izsledujejo orožniki?

Priča Štravs: Nisem slišal, da bi se o tem govorilo.

Svedokinja Angela Štravs je izpovedala popolnoma komformno, kakor njen mož.

Priča Jos. Osič je izpovedal o razgovoru v Štravsovi gostilni takole: Dne 25. avgusta 1907 sem bil dopoldne v Bučarjevi gostilni. Popoldne sem šel k Štravsu, kjer je bil tudi Sajovic in večja družba. Razgovarjali so se o pamfletih. Nekdo je zatrjeval, da bo dotičnik, ki je listke razširjal, kaznovan. Sajovic je vedel, da se ta opazka tiče njega, zato je pripomnil: Kar šef hoče, to storim, meni se ne more ničesar zgoditi. Omenil sem, da je pamflet spisal župan ali pa, skoraj bolj gotovo, — notar. Nato je Sajovic dejal: Zato je pa tudi notar.

Nato je bil zaslišan gozdar Jos. Drachsler.

Predsednik: Vi ste tudi imeli v rokah pamflet. Kdo ga je vam dal?

Priča Drachsler: Listek mi je dal Ivan Sajovic.

Predsednik: Ali je vam Zupančič kaj pravil o svojem razmerju k notarju?

Priča Drachsler: Nekoč je prišel k meni ter mi pravil, da sta se z notarjem sporekla radi graščinskega hlapca in notarjeve dekle. Pripovedoval mi je, da je rekel notarju: To pa ni lepo, da se zavzimate za tako k.... Nato sem jaz pripomnil: G. notar vas bo tožil. Nato je Zupančič pripomnil: Saj me ne bo! Jaz: Pač, prav gotovo vas bo! Zupančič je na te besede doslovno dejal. Če mi on stopi na palec; bom mu pa jaz na celo nogo.

Predsednik: Kdaj je to bilo?

Priča Drachsler: Meseca novembra, a ponovil je isto tudi pri neki priliki okoli Božiča.

Predsednik: Ali je Zupančič res zloben in nezanesljiv?

Priča Drachsler: Da bi bil zloben, nisem opazil, dasi ga poznam že 9 let, res pa je, da je semetarna grob. Da je mož pošten in zanesljiv priča že to, da nosi graščinski denar na pošto in s pošte. Vsako leto je prometa okoli 50.000 K in ves ta denar gre takorekoč skozi Zupančičeve roke. O njegovih poštenosti priča tudi dejstvo, da pobere, kadar pometa v pisarni, vsak vinar, če je slučajno padel na tla in ga izroči.

Za Drachslerjem je bila zaslišana poštarica Marija Zajec.

Predsednik: Ali se spominjate, na koga je bil naslovljen paket s pamfleti?

Priča M. Zajec: Zdi se mi, da je bil paket naslovljen na g. notarja, a mogoče je tudi, da je bil naslovljen na kakega njegovega uslužbenca.

Predsednik: Kako sodite o Zupančiču?

Priča M. Zajec: Smatram ga za poštenega človeka in do zdaj nisem opazila pri njem niti najmanjše nerednosti. Večkrat se mi je prigodilo, da sem pozabila na kake pristojbine, a vedno je bil Zupančič, ki me je sam nanje opozoril.

Predsednik: Kako pa je bilo s tistim denarnim pismom?

Priča M. Zajec: Takoj drugi dan zjutraj mi je Zupančič pripovedoval vso stvar. Svoje pripovedovanje je pričel z besedami: Včeraj se mi je prigodila velika nezgoda.

Predsednik: Kako je nosil Zupančič graščinski denar v pisarno?

Priča M. Zajec: V nalašč za to določeni torbici, ki pa je bila vedno nezaklenjena.

Priča Umetič ni izpovedal ničesar bistvenega. Za njim so poklicali v sodno dvorano Zupančičevo ženo Katarino.

Predsednik: Kako je bilo takrat, ko je Sajovic prišel k vašemu možu? Ali veste, če ga je nagovarjal h krivemu pričevanju?

Priča Katarina Zupančič: Nekega dne po 7. uri zjutraj je prišel Sajovic k nam. Bila sem sama doma, mož je pasel kravo na vrtu. Ker je vprašal po možu, sem ga peljala na vrt. Sajovic in mož sta se vrnila v stanovanje, jaz pa sem ostala na vrtu. Zvečer sem vprašala moža, kaj sta imela s Sajovicem. Rekel mi je, da sta se razgovarjala o listkih in da sta se dogovorila glede pričevanja. Prosila sem ga, naj pri sodnji nikar ne govori neresnico, on pa je nato pripomnil: Če bom zaprisežen, bom govoril resnico.

Priča Leopold Zrimšek ni izpovedal ničesar, kar bi bilo bistvenega pomena.

Nato je bil zaslišan oskrbnik kostanjeviške graščine Henrik Ribitsch, in sicer v nemškem jeziku, češ, da se nemški lažje izraža.

Predsednik: G. oskrbnik, orišite nam dogodek, ko je Zupančič prišel k vam glede ovadbe proti g. notarju Hafnerju.

Priča H. Ribitsch: Nekega dne ob polu 7. zvečer je prišel Zupančič k meni v obupan in mi je rekel, da bo izstopil iz službe, ker ni več varen pred notarjevimi zasledovanji. Skušal sem ga potolažiti. Tožil mi je, da mu je notar napravil velike pravdne stroške, ki jih mora sedaj poravnati. Nato mi je pripovedoval stvar z notarjem in Sajovicem. Končno je vzkliknil: »Tako! pojdem k adjunktju Vrančiču in mu vse ovadim, nič ne dene, če tudi mene zapro!« Kot uradna oseba sem se smatral primoranega, da stvar prijavim oblasti. Sporočil sem vse c. kr. ravnateljstvu. Čez 14 dni je prišel odgovor, naj se Zupančič sam ovadi. Nato sem poklical Zupančiča k sebi in mu sporočil, da je prišel iz Gorice odgovor, da se naj sam ovadi. O njegovi izpovedi sem potem napravil zapisnik in iz previdnosti tudi še kopijo. Ko sem šel na potovanje v Dalmacijo, sem jo dal v kuvert, ga zapečatil in ga izročil adjunktju Vrančiču z besedami: Če bi se jaz ne vrnil, pa odpri kuverto.

Predsednik je nato prečital dotično Zupančičevo izjavo, ki se docela krije z njegovimi kasnejšimi izpovedbami, ter prekinil razpravo za eno uro do 8. zvečer.

V večerni razpravi je oskrbnik Ribitsch obširno slikal svoje razmerje k notarju, naglašal, da je dal povod za vse prepire Sajovic in pripovedoval o prodaji vinograda v Globočicah. Na predsednikovo vprašanje, kako sodi o Zupančiču, je rekel: Zupančič je v moji službi 9 let. Ves ta čas je pošteno in vestno izpolnjeval svoje dolžnosti. On je tudi denarni pismonoša. Kakšne nerednosti ali nepoštenosti nisem nikdar opazil. Seveda salonski junak on ni in to je njegova največja krivda.

Za Ribitschem bi moral biti zaslišan Anton Šval. — Dr. Furlan je predlagal, da se ta priča ne zasliši. — Državni pravdnik in dr. Slane se temu predlogu nista protivila, ker pove predlog sam več, kakor bi mogel povedati svedok Šval! Anton Šval je namreč v preiskavi izpovedal, da je enkrat prišel k njemu kaplan Bartelj ter mu rekel, da bodo vsi tisti hudo trpeli, ki bodo pričali proti Hafnerju!

Gospa Alojzija Hafner je izpovedala docela komformno s svojim obtoženim soprogom.

Nato je bil poklican v dvorano kaplan Bartelj.

Predsednik: Za kakšnega človeka imate Zupančiča?

Kaplan Bartelj: Slišal sem, da je zloben, prepirljiv in da rad nagaja.

Predsednik: Kje ste to slišali?

Kaplan Bartelj: V gostilni. Dr. Slane: Priznati se mora, da duhovniki zelo skrbijo za svoje ljudi. Imam v rokah pismo, ki ga je pisal 25. maja t. l. priča kaplan Bartelj dr. Lampetu v Ljubljano. Da sem dobil to pismo v roke, izpričuje, da imam dobre prijatelje tudi med klerikale. V tem pismu pravi priča kaplan Bartelj, da se nahaja notar Hafner v veliki zadregi ter roti dr. Lampeta, naj poskrbi, da bo ta važen član S. L. S. oproščen in naj se v to svrhu pelje sam dr. Šusteršič v Gradec ter intervenira zanj. (To pismo smo že v torek, doslovno priobčili. Opomba uredništva). Stavim torej vprašanje na pričjo kaplana Bartlja, če je on pisal to pismo?

Dr. Slanevo razkritje je vplivalo na kaplana kakor strela iz jasnega neba. Kaplan je bil blede kakor stena, oči so mu presenečeno in prestrašeno bulile v dr. Slane in ni bil zmožen spregovoriti niti ene besede.

Dr. Slanečev predlog, naj se kaplana Bartlja vpraša glede pisma in naj se to pismo tudi prečita, je sodišče odklonilo, pač pa se je Bartljevo pismo pridejalo aktom.

Nato so bile zaslišane še tele priče: Fr. Petrovič, Fr. Cuderman, Anton Gerbič, Neža Čučnik, Anton Povše, Amalija Wurner, Josip Christof, Josipina Christof in Ivana Penea. Vse te priče niso izpovedale ničesar, kar bi moglo bistveno vplivati na izid obravnave. Omeniti bi bilo edino izpoved priče J. Peneč, ki je pripovedovala, da je bil nekega dne pri njej Urban Zupančič ter ji rekel: »Če mi bo notar stopil na prst, bom mu jaz na celo nogo. Ko mu je priča pripomnila, da to ne gre tako lahko, je dejal: »Če ne tak', pa tak'!«

Razprava v ponedeljek je bila končana ob polu 12. ponoči. V terek se je pričela ob 9. dopoldne. Ko so se prečitali vsi akti, je predsednik zaključil dokazilno postopanje ter dal besedo državnemu pravdniku in zagovornikom dr. Slancu in dr. Furlanu. Dr. Slane, Zupančičev zagovor-

nik, je v svojem obrambnem govoru naglašal, da stoji vsa pravda pod avspicijami klerikalne stranke, o čemer se je sodišče lahko samo prepričalo, ter končal svoja izvajanja z besedami: Kmetski delavci zapirajo radi enakih zločinov, upam, da bo zakon veljal tudi za notarja Hafnerja, da bo tudi on trpel za to, kar je zakrivil.

Hafnerjev in Sajovičev zagovornik dr. Furlan je razmotrival stvar z juridičnega in stvarnega stališča. Govoril je tako lepo, da bi gotovo rešil svoje kliente, ako bi se jih sploh dalo rešiti.

Po končanih zagovorih, ki so trajali do opoldne, je predsednik naznanil, da se sodba razglasi ob 4. popoldne. Ob določeni uri je bila porotna dvorana natlačena polna občinstva, ki je potrpečljivo vztrajalo, dokler se ni ob polu 7. zvečer razglasila sodba. Razsodba je znana: Urban Zupančič je bil obsojen po § 204. kazenskega zakona radi krivega pričevanja na 2 meseca težke ječe, Ivan Sajovic po §§ 202. in 204. kaz. zak. radi zapeljevanja h krivemu pričevanju in radi krive prisege na 2 meseca težke ječe, notar Mat. Hafner pa po § 202. kaz. zak. radi napeljevanja h krivemu pričevanju na 3 mesece težke ječe.

Dr. Furlan je prijavil pritožbo ničnosti.

## Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. avgusta.

— Iz srednješolske službe. Uradni list poroča: »Profesor in vodja dosedanje (!) nemške filijalke prve državne gimnazije v Ljubljani Aleksander Pucsko je imenovan za ravnatelja te gimnazije z nemškim učnim jezikom.« — Nemci imajo torej čisto samosvojo nemško gimnazijo v Ljubljani in je tiste filijalke že konec, kakor tudi Pucsko ni več podrejen ravnatelju I. državne gimnazije. Take so posledice dr. Šusteršičeve kravje kupčije za vlado! Kaj pravi »Slovenec« nato?

— Katoliško narodništvo. Javlja se nam: »Dobil ste od g. dr. Benkoviča tozadeven popravek in skoro bi rekel, da je upravičen, kar se tika vsebine in stilizacije. Nisem namreč hotel trdit, da je on dobesedno tako telegrafiral in v tem obsegu, zakaj telegram je imel več besed in tudi ime nasprotnikovo. Torej telegram ni bil ravno tak, ampak daljši; in ker g. poslanec stvar popravlja, naj blagovoli tudi povedati, jeli telegrafiral slovensko ali po nemško? In edino za to se gre!

— Deželni zbor goriški bo skličan baje 20. septembra. Natančneje se določi po vrnitvi barona Becka na Dunaj 17. t. m. Ni izključeno marsikako presenečenje. — Slovenski klerikaleci ne marajo zblizanja s slovenskimi naprednjaki, pač pa upajo, da jim nadaljna zveza z laškimi liberalci prinese zopet 6 mastnih let. Pa se varajo! Zdi se tudi, da se vlada sama težko loči od starega kurza na Goriškem. Ako se ne bo hotela ločiti ter nastopiti čisto nova pota, bo sama odgovorna za lekcije, ki jih be dobivala.

— Gregorčič ne bo namestnik goriškega glavarja. — Svoj čas smo poročali, da utegne biti imenovan za namestnika goriškega glavarja državni in deželni poslanec dr. Anton Gregorčič. Tekom časa so se pa stvari zasukale, Goriška je pokazala pri deželnozbornih volitvah svoje odločno protiklerikalno lice, pomejala je še precej z laškimi sobojevniki in kakor se čuje, so Slovenci odločno protestirali proti nameravanemu imenovanju dr. Gregorčiča za podglavarja v goriškem deželnem zboru na kompetentna mesta, kar bo imelo gotovo zaželjen uspeh.

— »Slovenec« zopet tožen. — Kakor poroča »Edinost«, bosta g. Počkaj v Trstu in podjetništvo tržaškega hotela »Balkan« tožila »Slovenca« zaradi razžaljenja časti, ker ju je zasramoval in jima kradel čast in ugled. »Slovenec« se itak ne bo preje navadil dostojne pisave, dokler ne bo eksperimentalno kaznovan. Zato ne odpuščati tem ljudem!

— Iz politične zdravstvene službe. Sanitetni asistent pri namestništvu v Trstu je dr. Alfonz Serjun je premeščen k okrajnemu glavarstvu v Tolmin.

— Iz šolske službe. Provizoričen učitelj na Colu pri Vipavi, g. Karel Blažič, je na listno prošnjo premeščen v Erzelj. — Vadnični učitelj okrajni šolski nadzornik na pripravnici v Kopru Henrik Dominik je pomaknjen v IX. čin. razred.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, posreduje glasom razglasa o. kr. deželne vlade s dne 1. avgusta 1908 št. 17943 pri oddaji sene na račun od o. kr. poljedelskega ministrstva valed ukaza s dne 27. julija 1908 št. 80962 dovoljene podpore po 200.000 K. Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani preskrbela si je v to svrhu sadostno mno-

žino izbornega sene i. s. najbolje seno iz alpskih dežel, nekaj tudi iz Italije, med tem ko se pri nakupu za galitsko seno valed splošnega mnenja o kvaliteti tega sene ni mogla odločiti. Zveza slovenskih zadrug pa ne posreduje samo le pri oddaji sene na račun goriške deželne državnih podpore, — vsaj minimalni zneseko mogoč komaj nakup niti 300 vagonov, — ona preskrbuje potom svojih zadrug kmetovalcem, ki niso tako revni, da bi mogli dobiti seno po znižani ceni na račun podpore, seno po ugodnih cenah. Preskrbuje seveda tudi vsa druga krmila, kakor slamo, oves, koruzo, otrobe, preše itd. Kmetovalci, kateri si hočejo krmila nakupiti, naj se oglašijo pri zadrugah »Zveza slovenski zadrug« ter pri njih (dobijo) oddajo svoja naročila. Seveda se morajo kmetovalci tozadevno obrniti tudi direktno na »Zveza slovenskih zadrug«, ki bode rada dala vsakojaka pojasnila. Zveza slovenskih zadrug je dala že svojim zadrugam naročila, kako jim je postopati pri naročevanju krmil po svojih danih, glede kreditiranja kupnine tistim kmetovalcem, ki ne morejo takoj plačati itd. Seveda je v lastnem interesu kmetovalcev, da svoja naročila takoj izročijo zadrugam, ker se je bati, da bode špekulacija ceno krmil še jako zvišala in bi imeli kmetovalci torej pri poznejšem naročevanju občutno zgubo, za katero bi pa bili sami krivi. »Zveza slovenskih zadrug«, preskrbuje svojim zadrugam sploh vse potrebščine, katere preskrbujejo zadrug svojeim članom; ona pa tudi skrbi za vnojenje pridelkov, katere imajo člani navedenih zadrug.

I. zlet gorenjskih sokolskih društev dne 15. avgusta v Kranju. Dne 15. avgusta vrši se v Kranju sokolski praznik gorenjskih društev. Ako pomislimo, da so razen Sokola v Kranju vsa društva mlada, vzradosti se nam srce, ko vidimo, kako se množe sokolske čete tudi na Gorenjskem. Kako se množe vrste pravih sokolskih delavcev, teh narodnih boriteljev. Dolžnost vsakega nerodnjaka je torej s svojo navzočnostjo podpreti stremeljenja teh mladih navdušenih društev, s tem, da pohiti dne 15. t. m. v Kranj. Na zdar!

V Škofji Loki je bil včeraj pogreb ponesrečenega kovaškega mojstra G. Maherja. Dasi skromen obrednik, je bil rajni občeprijatelj, kar je pričalo mnogoštevilno spremstvo na zadnji poti in obilo vencev. Na čelu sprevoda je strumno korakal »Sokol« z domžalsko godbo, temu so sledile požarne brambe iz Škofje in Stare Loke ter Sore, potem narodna čitalnica z zastavo in broj mož in nerodnega ženstva. Gotovo je bilo 400 pogrebcev. Žalostinke je pela požarna bramba. Ob zvokih turobnih koračnic je prispel sprevod na pokopališče, kjer se je marsikatero oko porosilo, ko je sprejemala zasnulega domača gruda v svoje naročje. Pokojniku, ki zapušča dva vrla sina Sokola-telovadca, blag spomin!

Častiteljem prof. Jesenka. Poljansko dijaštvo je sklenilo priznavajoč velike zasluge prof. Jesenka osnovati v Poljanah pod firmo akad. fer. društva »Vesna« ljudsko knjižnico z naslovom: »Profesor J. Jesenka knjižnica v Poljanah«. Pozivljamo torej tem potom častitelje rajnega šolskega svetnika Jesenka, da nam v najkrajšem času pošljejo knjige in denarne prispevke na naslov: Ivan Stanonik, cand. iur. Poljanec nad Škofjo Loko. Imena darovalcev in daril se objavijo v listih.

Izjava. V sobotnih »Slovenčevih« idrijskih novicah se namigava, da sem jaz prepovedal razobesiti o priliki gasilske veselice zastavo raz stolp mestne hiše. Izjavljam, da je to grda lež klerikalnega dopisuna.

Julij Novak.

Klerikalni konsumi na Gorenjskem. Vsem so še dobro v spominu oni dnevi, ko so hoteli prepričati goriški Lahoni kolesarsko dirko, ko niso bili varni Slovenci niti po dnevi. S kamenjem so se kazali hvaležne za prejete dobrote iz slovenrok. Nastala je na to ona akcija, ki že sedaj rodi obilno sadov in ki dovede goriške Slovence do gospodarske osamosvojitve. Kakor smo informirani, se pa za vse te borbe nič ali pa prav malo zmenijo klerikalni konsumi po Gorenjskem, ki podpirajo, če tudi je vse polno slovenskih trvdv v Ljubljani, v Trstu in celo v Gorici, samo narodne nasprotneke pri svojih nevoljih. In kdo se smeje? To so laški trgovci, katerim je tako dobro došla nezavednost gorenjskih konsumarjev.

Z Gorenjskega se nam piše: Ravno kar pridem s Bleda. Pohajkovanje tam po našem Gorenjskem raju, pridem tudi do deske, na katero se pilepljajo in pritrujejo razna letovišna in sdravilna naznanila. Ustava se pred njo in čitam tam lepake in lepake — med njimi pa tudi tega-le: »Villa Proschern ist zu vermieten mit 3 Zimmer, 1 Küche, Speis und mith gang«. — »Villa Pro-

žena je za od dat s 3 sobe 1 kuhna mlti Speis gang. — Kot Slovenec stopi mi kurja polt po koki — osebno, ko poleg mene stoječa dva Nemca tudi čitata to naznanilo s lahkim smevom na ustnih. — Gorenjci, posebno še Blejci, narodni ponos, katerega hvalevredno pri vsaki priliki kažeš in poudarjate, zahteva, da taki in enaki pamfleti — prava slovenska spakadrija enkrat za vselej izginje iz javnih krajev in prostorov — in če so to tudi navadne deske za naznanila. Ne more se zahtevati od Vas, in tudi treba ni, da bi zmagovali nemščino temeljito in pravilno — (Nemec se ne nauči kakega slovenskega jezika vse svoje žive dni ne —, če bi tudi dosegel Matuzalemovo starost). Narodno, neodpušljivo pa je, če kdo v sedanjih dneh — v 20. stoletju — ne zmaga svoje materinega jezika vsaj v toliko pravilno, da ga obvaruje javnega škandalu.

**Pozor občinstvo!** Kakor že znano, priredi pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ v nedeljo, dne 9. avgusta v „Narodnem domu“ v prid pogorelcem na Bledu veliko vrtno veselico s koncertom, katere obeta biti jako zanimiva. Opozarja se pa še posebno na koncert, kateri se vrši s krasnim pevskim sporedom v areni; pel bode moški zbor z orkestrom ter več solospetov. Skrbljivo pa bode tudi za vsestransko zabavo na vrtu, kjer bode srečolov, šaljiva pošta, korijandoli itd.; društvo pa je pripravilo krasne dobrote ter več vstopnic za kinematograf. V različnih paviljonih pa bodo dame prodajale cvetlice, jestvine, šampanjec, slaščice, sladoled ter sploh vse, kar si bode obiskovalce pozele. Kdor pa bode imel poskočne noge, plesal pa bode lahko v areni do ranega jutra. Navedlo bi se lahko še veliko podrobnosti, katere bodo gotovo vsakega kratkočasile. Poudarjati pa je še posebno, da naj občinstvo mnogobrojno poseti to veselico v prid nesrečnikom, katere bode po bogatem programu razvedrila vsakega doleca in pa ker je čisti dobiček namenjen pogorelcem, naj že iz tega ozira vsakdo žrtvuje za ta dobrodušni namen.

**Opazovalec.** Preteklo nedeljo so šli klerikali oznanjati klerikalizem v Dolino v Istri in hoteli tam ustanoviti „katoliško“ izobraževalno društvo. Ker pa Dolinčani niso rajeni poslušati kranjskih črnih apostolov in jim povedali, naj ostanejo s svojimi modrostmi le na Kranjskem, so se z javnim shodom popolnoma ponesrečili. Jezni vsled tega, so nekoliko sode, kakršne je najti povsodi, najprej opijanili in jo potem v tem poživljenem stanju ščuvali na ulične napade na posamične osebe in na cele skupine. A večna sramota za stranko, ki se je poslužila takih elementov za sirovo maščevanje, je ta, da so poštene narodne ljudi po italijanski zasramovali: **Iora ščavi!** To naj bi bili stebri društva, ki hoče biti katoliško in izobraževalno! Ko so se Dolinčani zbrali v gostilni g. Pangerca, je drhal začela kamenjati tako, da je kamenje padalo kakor toča. Kaj sirovo so napadli tudi gospoda Ivana P., trgovca iz Trsta, ki je prišel v Dolino slučajno po svojih poslih. Skočili so nanj kakor satan na grešno dušo in le sreča je, da je ta trgovec moč, ki se je znal braniti. Toda dogodilo se je še nekaj hujšega. Ko je gospa soproga učitelja Urbančiča iz Boljunca šla nasproti svojemu soprogu, so to šibko žensko ti žalostni junaki napadli s kamenjem, da je vsa preplašena prihitela v Dolino. Tako hočejo ti misijonarji preporejati naš narod v Kristu! Taki so elementi, ki jih je najelo za svoje delo društvo, ki hoče biti katoliško in izobraževalno! Ali ne mislite, čitatelji, da so ljudje, ki se poslužujejo takih sredstev, najgriši profanatorji pojmov: naobrazbe, vzgoje, katolicizma in krščanstva! Na tak način se ne preporejajo ljudstvo v Kristu, ampak se poživinjajo.

**Nemavaden slučaj.** V Dolenjem Vrhopolju pri Sentjerneju na Dolenjskem živi zakonska dvojica Gorenc, po domače Miloskovič, že 54 let v srečnem zakonu sredi svojih otrok, vnučkov in pravnukov. Žena je 73 let stara, mož pa 78, oba še prav čila in čvrsta. Dogodilo se je pa pred kratkim, da je žena praznovala svoj god skromno in priprosto, kakor je že to navada, sredi svojih dragih. Tedaj pa se pripelje pred hišo postarna ženska, čila in dobro ohranjena, skoči z voza in odhiti v hišo k svoji soprogi, praznujoči svoj god. 93letna starica se je pripeljala iz dve uri oddaljenega Rateča, kjer vodi še vedno obširno gospodinjstvo in opravlja vsa domača dela. Res se je sicer težko odtrgala od doma, toda ni si mogla kaj, da ne bi na ta dan prebila vsaj nekaj ur pri svojem otroku.

**Narodna čitalnica v Kamniku** priredi jubilejno slavnost dne 9. avgusta na korist „Društvenemu domu“ na vrtu gostilne pri „Rodetu“. Pev-

sko točke izvaja iz posebne prijaznosti prvo slovensko pevsko društvo „Lira“, glasbene pa gojenci društva „Franke“ in „Kamniška mestna godba“. Začetek ob 4. popoldne. Vstopnina 40 vin. od oseba. Vstopnice bodo kolkovane s Ciril-Metodovim kolkom, občinstvo se torej vljudno prosi, da to blagohotno vpošteva.

**Nova podružnica družbe sv. Cirila in Metoda** se je ustanovila za Trebnje in okolico s sedežem v Trebnjem.

**Kinematograf „The Wonder Bio“ v Lattermannovem dreveredu** ima od danes do vseh tedne nov spored, ki je pač najkrajše in od vseh sedanjih. Iz obširnega sporeda, naj omenimo samo nekaj točk: Slike s Španskega. 1. Bikorba na Španskem. 2. Boj med tigrom in bikom. Gordon Benetova avtomobilska dirka. Potovanje po Palestini. Umetniške točke iz Bio-Variété: 1. Kasnovana n-hvaležnost. 2. Čudovite oprave. (Kolorirano). 3. Moderni valček. 4. Za kulisami. Indijanci in Cow Boyi. Indijanska pripovedka. Maščevanje tihotapčeve žene. Graničarski prizor v več slikah. Vesele vsakovrstnosti. Čarobna hiša. Kakor ti meni, tako jaz tebi. Fantastični balet. (V barvah). Predstava je vsak dan ob pol 9. zvečer, v nedeljo pa še ob 4. pop. Kinematograf priporočamo najtoplejše vsakomur! Predstava traja 2½ ure.

**V komisiji za pomočniške skušnje čevljarke zadruga v Trzinu** je poklican za predsednika g. Josip Kralj, za njegovega namestnika pa g. Lovrenc Pogačar, oba čevljarja v Trzinu.

**Millitarija** je popolnoma pnehala v Mirni peči pri Novem mestu. **Dež.** Končno smo vendar dobili obilno dežja. Včeraj je jelo deževati, nočjo ponoči je bilo kot iz škafe vso noč. Tudi grmelo in treske lo je, kot se spodobi. Deževalo je tudi še danes cel dan, tako da je upati, da bomo preskrbljeni za mokrote in z vodo tam, kjer je zdaj bilo ni.

**Čebelarški shod v Toplicah na Dolenjskem** se vrši 9. t. m. in ne v Zagorju, kakor je bilo pomotoma objavljeno.

**Socijalno-demokratsko gospodarstvo.** Prodajalnice socijalno-demokratskega konsumnega društva v Pulju je oblast zapečatila. Pasiva so baje zelo velika.

**Koncert del bralnega društva v Idriji** v nedeljo 2. t. m. je najlepše uspel. Prostorni vrt br. Grudna je bilo natlačeno poln, dasi vreme ni bilo baš prijazno. Mnogobrojna udeležba izmed vseh slojev idrijskega prebivalstva je najlepši dokaz, da so glasbeni in pevska proizvajanja del. br. društva na visoki stopnji dovršenosti. Spored koncerta je bil zelo spretno izbran in je obsegal 14 glasbenih in pevskih točk. Vse točke so bile pod vodstvom društvenega pevovodja br. Zorko Prelovca s priznano sigurnostjo proizvajane. V Legenderjevih „koncertnih polkah“ se je pokazal gosp. A. Dežela mojstra v svojem instrumentu. Lep Bartlov zbor „Oj planine“ je precej težak, a vendar je bil tako mešan zbor kakor solist (br. Cvek) izvrsten. Ravno dobro proizvajanje tega zbora je dokaz velike marljivosti pevcev in pevk, ki so s pridnim posečanjem vsaj omogočile tako dovršen nastop. V Prelovčevi „Nedolnji ljubavi“ sta se izkazala gospoda Mirko Dežela in Avgust Dežela prvi na goslih, drugi na flavti mojstra, pa tudi sicer orkester je bil popolnoma kos svoji nalogi. Ta točka se je na splošno željo morala ponavljati. Večno lepi Wagnerjev sopran solo s ženskimi zborom „Zaljubljen se je vrabe“ je bil vzpričo divnega petja gđ. Anice Sinkovčeve vzprejet z viharjem odo bravanjem in se je moral ponoviti. Zelo so zanimale občinstvo N. Slavjanske „Bolgarske pesmi“, ki so bile nekaj povsem novega za Idrijo. Efekt: ponavljanje. Tudi krasna Parmova skladba za sopran solo, mešan zbor in orkester iz Rokovnjacev „Ovetočih dedke...“ se je vsled izbornega prednašanja morala ponavljati. Pohvalno je omeniti, Dvofakove „Slovenske pleske št. 8“. Občinstvo je vsako točko posebej burno aklamiralo in vsled izbornega uspeha koncerta je vladalo med njim izborna razpoloženje. Po koncertu je bil zelo animiran ples, ki je trajal do polnoči. Delavsko bralno društvo si lahko čestita k naravnost sijajnemu uspehu.

**Zelena jama**, to je skupina hiš onstran Južne železnice ob cesti proti pokopališču pri Sv. Križu, spada pod obdino Moste in nikakor ne pod mestno ozemlje, kakor se večkrat misli in govori.

**Na Tržaški cesti** se je našel manjši znesek denarja. Kdor ga je izgubil, naj se zgasi pri Antonu Zajcu, Tržaška cesta št. 13, 2. nadstropje.

**Obilo železa** bo letos na Kranjskem. Hrastina se kar šibi pod težo še sedaj, ko se je želez začel stoprav rasvijati. Tudi ječilo je obilo na ječičarjih.

**Na Gorjancih** je nabral minoli teden neki posestnik iz St. Jerneja kopek lepo dišečih, sreljih jagod ter jih prinesel v ravno, kjer so že sadnjarji minile.

**Ponarejeni goldinarji in ponarejene kreme** so krožili po Gorici. Sumljiv, da raspečava ponarejeni denar, je bil neki Franc Drašler s Kranjskega, ki je bil tam poprej v del službah. Drašlerja so zaprili, potem pa iskali v njegovem stanovanju in v hiši orodja, ki bi mu bilo služilo pri ponarejanju denarja. Kar so iskali, so našli v stranišču.

**Kake umiraje reveži.** Neki 67 letni Rok Drol iz grahovske občine, star 67 let, je beračil po Gorici in okolici. Stednjš je šel v Solkan ter dobil prenočišče v nekem hlevu. Drugo jutro ga je našel kmet tako slabega, da ni vstati ni mogel. Pripeljal ga je v Gorico v bolnišnico, kjer je revež v par urah umrl, ne da bi mogel spregovoriti kako besedo.

**Lahi v Gorici**, in sicer oni, ki so vedno v prvih vrstah proti Slovincem, so napadli minoli nedeljo štiri paznike in sicer brez vsakega poudara. Slabo bi se jim godilo, ker pazniki so potegnili sablje v silobran. Sedaj ima policija vso zadevo v rokah. Eksemplarna kazen bi že pohladila tem vročokrvnežem srd na Slovence in hladni prostori sodnijske palače bi prav lahko nadomeščali njihovo letovišče.

**V Gradcu** se je preobrnil čoln, ki je vozil tujce na parnik. Neki nemški uradnik je padel s svojo družino v morje. K sreči so jih kmalu rešili iz neprostovoljne kopeli.

**Nesreča.** V Trstu je 36letno Karolino Lipošek vrgla božjast, ko je kuhala. Pri tem je ženska prevrnila nase lonec vrele vode, da se je vsa opekla po obrazu in rokah. Morali so jo prepeljati v bolnišnico.

**Trije „jednostajni“.** 30letni Jakob Ošlovnik, pomožni čuvaj v Trebovljah pri Mariborku, je imel spolsko opraviti s kozo. Obsojen je bil na 3 tedne ječe. — 20letni posestnikov sin Karel Markus v Selnici na Muri se je „spečal“ s kobjem. Obsojen je bil istotako na 3 tedne ječe. — 15letni Ivan Lašič, gostačev sin v Radgoni se je pa na isti način sprijaznil s kravo. Dobil je 6 tednov težke ječe.

**Rečani za čast svojih žen.** Kakor znano, je bil spomladi urednik madžarskega lista „A Tengerpart“, ki je izhajal na Raki, Oskar Fodor, izgnan iz tega mesta, ker je na podoben način žalil reške žene. Uredništvo lista se je preselilo v Opatijo, Fodor se je pa nastanil na Sušaku, odkoder je sodeloval za omenjeni list. Reška policijska oblast mu je dala dovoljenje, da sme hoditi skozi Reko iz Sušaka v Opatijo, samo vselej mora to naznaniti policiji. Fodor se je po tem ravnal do predvčerajšnjim. Stražnik Pajnovič ga je takoj prijel in odvedel na policijski urad, kjer so ga obsodili na tri dni zapor. Fodor je vzkliznil: To je pa v resnici smešno.

**H grozovitemu umoru v Trstu.** (Uničujoč dokaz Föderperspergove krivde) Med sosedji, ki so bili nezavedne priče umora, je zlasti važna priča gospa Riglerova. Ta se je nahajala ono usodno soboto ob 10¼ zjutraj pod oknom Föderperspergovega stanovanja že od začetka, ko se je slišal prepri med njim in Fabrisovo. Zadonel je krik: „Ajuto!“, potem neko zadublo grljanje in potem — nič. Iz ropota je posnemala, da je bil notri spopad med obema: Fabrisova se je zvijala, dočim je Föder udarjal. Ko jo je ubil, se je Föder prikazal pri oknu. Čim je zapazil, da je Riglerova prisluškovala, je obstal neprijetno presenečen in, da bi se potuhnil, je prosil gospo, naj mu da umivalnico z vodo, da bi si umil lice in roke, ki so bile opraskane in okrvavljene. Gospa Riglerova ga je vprašala, kaj da se je pripetilo; Föder je odgovoril: „Natepel sem jo, ker je zahtevala denarja.“ Föderpersperg, ki v svoji trdovratni obrambi zanika, da bi bil kaj videl ali slišal o umoru, je potemtakem po lastni izjavi postavljen na laž. Delavec Fran Trnovc je v soboto zjutraj okoli 9. slišal prepri med Föderperspergom in Fabrisovo. Ta je kričala po italijanski: „Laznjivo! Ti nisi gospodar vile! Zvabil si me sem! Tat! Daj mi onih dvesto tolarjev!“ Kmalu na to pa je zavpila: „Ajuto! Ajuto!“ in potem je vse utihnilo. — Sosedja Marija Miheličeva je videla iz daljave 120 korakov, kako je Föder nedaleč od okna udarjal Fabrisovo. Ni mogla pa razločevati, dali je imel bodalo v roki. — Uro potem, ko je utihnil prepri ali bolje rečeno, po umoru je prišel Föder dol, kjer so delali midarji. Prosil jih je za vodo. Opraskan je bil po nosu. Föder je pri tem rekel delavcem: „Za eno noč je ta baba hotela, da jo plačam. Pojdem na policijo in jo dam odgnati.“

**Zaklad** se je v mestni klavnici ljubljanski od 20. julija do včevši 26. jul. 77 volov, 6 krav, 3 biki, 90

prašičev, 210 telet, 25 kožranov in konvol in 2 kozlička; zaklane živine se je vpeljalo 1 prašič, 7 telet, 1 kožran in 699 kg mesa.

**Društvena godba Hrabljanska** koncertuje danes pri večerni predstavi „The Elite Biograf“ na vrtu hotela pri „Maliču“. Začetek ob 8. svečer.

**Društvena godba Hrabljanska** koncertuje jutri svečer v hotelu „Južni kolodvor“ (A. Seidl). Začetek ob 8. uri svečer. Vstopnina prosta.

Slovenci v Ameriki. V Dodson, Md. je umrl 8. julija Anton Levstik vsled rane, ki jo je dobil v pretepu na glavi. Zaprl so napadalca Ivana Adama, doma z Notranjskega in Hrvaťa Nikolaja Bračičko. — V Omahi, Nebraska je umrl Josip Pezder. — V Chisholm, Minn. je uničil požar 6 hiš v takozvanem Clark Location; hiše so bile last Jurja Rozmana, Mat. Kočvarja, M. Ognanoviča, Jakoba Skaleta in drugih. Škoda znaša 50.000 K, zavarovalnine je pa le 10.000 K. — Poročil se je Chisholm, Minn. Alojzij Baraga z gđ. Karolino Štrumbelj ter Alojzij Oberstar z gđ. Marijo Sterle. — V Chisholmu odpre Stefan Zgonec novo slovensko lekarno. To je prva slovenska lekarna v Ameriki. — Pri kopanju sta v Chisholmu utonila Franc Babič in Franc Matelič, 17 let stara. Oba sta bila iz okraja Volosko.

**Nesreča.** Včeraj je prišel 54letni delavec Franc Brodar v Zagorju pod voz rudniške železnice in mu je zmečkal levo nogo nad kolenom. Pripeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

**Nepoštena natakarija.** Natakarija Ana Piberjeva, rojena 1890. l. v Neudanu okraj Hartberg je služila v Šmartnem pri Litiji pri gostilničarju Ivanu Robausu. Tam je službo brez odpovedi zapustila in odnesla seboj 150 K gostilničarjevega denarja. Ko je prišla v Ljubljano, si je nakupila razne obleke in prav dobro živela. Ko je bila aretovana, so dobili pri njej še 84 K denarja. Piberjevo so izročili deželnemu sodišču.

**Strela je udarila** danes na Gradu v top in ga sprožila. Občinstvo je sprva mislilo, da je čuvaj naznanil s strelom ogenj.

**Izgubljeno in najdeno.** Mesarski pomočnik Ferdinand Kregar je izgubil nove šiflete, vredne 10 K. — Gđ. Marija Megličeva je izgubila denarnico, v kateri je imela bankovec za 5 K in petkronski tolar. — Orožniški postajevodja g. Maks Jelenc je izgubil denarnico z vsoto 21 kron 80 vin. — Uradnikova žena g. Emilija Kovačeva je izgubila zlato zapetnico v obliki štiristranske veržice z obeskom v podobi deteljice z briljantom in imenom Jean 3./7. 1903, vredna 250 K.

## Drobne novice.

— **Ponesrečeni zrakoplov grofa Zeppelina.** Nesreča se je zgodila ob cesti med Echterdingenom in Bernhausenom, ko je bil zrakoplov pritrjen k zemlji z mnogimi vrvmi in s posebnim sidrom, da se popravijo nekatere poškodbe: Grof Zeppelin se je med tem odpeljal v Echterdingen. Med tem se je pripodil silen vihar, in dasi je hitelo vse k vrvm, da drže zrakoplov, je vihar zrakoplov nagnil na stran, pri tem se je sidro utrgalo, in vojaki, ki so držali sidro, niso mogli več obdržati orjaškega zrakoplova. Mašinisti so poskakali iz zrakoplova z višine 5 do 10 metrov. V par sekundah je bila katastrofa končana. Inženirji so mnenja, da se zrakoplov ni vnel vsled eksplozije, temuč ker se je vsled drgnjenja plin sam užgal. Od celega velikana je na kraju nesreče le kup zvitega aluminija. Le eden motor se je rešil. Grof Zeppelin dobiva na tisoče sožalnic. Razen cesarja Viljama mu je brzojavil tudi bavarski vladar. V Friedrichshafenu je prejel Zeppelin prvi dan po nesreči 300.000 brzojavljenih besed. Uredništva večjih časopisov, banke in drugi zavodi so začeli nabirati prostovoljne prispevke za grofa Zeppelina, da zgradi novi zrakoplov. V dveh dneh je bilo nabranih 1.300.000 mark, razum tega je država darovala 500.000 mark. Na borzi v Berlinu so nabrali v enem dnevu 90.000 mark, vse večje berlinske banke so podpisale po 10.000 mark. V Friedrichshafenu je prirejalo prebivalstvo na kolodvoru in pred stanovanjem grofu Zeppelinu ganljive manifestacije.

— **Pol mesta pogorelo.** Isti vihar, ki je uničil Zeppelinov zrakoplov, je bil vzrok, da je zgorelo v mestu Donaueschingenu polovica hiš. Vseled viharja se je požar tako naglo razširil, da je v par urah zgorelo 150 hiš. 1600 ljudi je brez strehe. 3 osebe so zgorele.

— **Smrt Erichsena.** Vodja pogumne ekspedicije v Grenlandijo, Mubij Erichsen, je zabredel med ekspedicijo z neko damo in dvema

spremljevalcema na veliko ledeno ploščo, ko jo je vihar gнал v morje, kjer so razum enega Eskima vsi vsled lakote umrli.

— **Kolera na Ruskem** se širi čimdalje hujše. V astrahanski guberniji umre v enem dnevu nad 100 oseb za kolero. Tudi v Petrogradu se je že pojavil slučaj kolere.

## Razne stvari.

\* **Sanatorij dr. Luthlena.** Otvoritev tega privatnega, na novo zgrajenega zavoda na Duneju, VIII., Auersperggasse 9, ki bo služil kožnim in sečnim boleznim, — bode odpomogla že dolgo čuteni potrebi. Zavod vodi docent dr. Luthlen, na strani mu pa stoji specialistično šolani zdravniki in strežniki. Zavod obsega 34 bolniških sob s lastnimi stranišči in kopališči, državna telefonska zveza itd. Lastni Röntgenov oddelek, vse metode fiziške terapije, vodna ležišča, dve veliki operacijski sobi s poststranskimi prostori. Obedovalnice in konverzacijske dvorane s kadiño in igralno sobo, zimski vrt in od okolice popolnoma odločeno vrtno napravo, kar se naj bolniku napravi bivanje kar najbolj prijetno. Ambulatočno zdravljenje je mogoče samo po odredbi zunanjega zdravnika.

## Izpred sodišča.

**Kazenska obravnava pred deželnim sodiščem.**

Z revolverjem je streljal. Posestnikov sin Janez Rode je v noči na 12. julija t. l. slišal mimo domače hiše upiti in razgrajati laške fante. Šel je vun pogledat in videl tri fante na cesti. Ko je prišel v njih neposredno bližino, je ustrelil z revolverjem proti njemu 29 let stari Juri Gila-Batta, laški delavec na Črnučah, ter ga zadel v vrat. Poškodba je bila smrtonovarna. Obdolženec je lažni-vo trdil, da ga je Rode s koso v roki napadel. Obsojen je bil na eno leto težke ječe.

## Telefonska in brzojavna poročila.

**Ministrski predsednik dr. Wekerle.**

Dunaj, 7. avgust. Danes zjutraj je dospel semkaj iz Isla ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle. Takoj po svojem prihodu je imel razgovor z ogrskim drž. tajnikom v palači ogrskega ministrstva Ob 10. dopoldne je odšel v ministrstvo zunanjih del, kjer je imel dolgo konferenco z baronom Aehrenthalom. Tej konferenci se pripisuje velika važnost, ker sta na njej državnik pred vsem razpravljala o zunanji politiki, zlasti pa o balkanskih vprašanjih. Konferenca je trajala od 10. do 1. ure popoldne. Napram uredniku »N. Wiener Tagblatt« se je Wekerle izrazil, da je bilo na tej konferenci tudi govora o turškem problemu in drugih aktualnih vprašanjih. Na vprašanje, da li kompetentni faktorji mislijo na uvedbo ustave v Bosni in Hercegovini, dr. Wekerle ni odgovoril. Glede delegacij je rekel, da je že skupni proračun toliko kakor sestavljen, da bo se takoj lahko predložil delegacijam.

**Atentat na španskega ministra.**

Madrid, 7. avgusta. Ko je danes zjutraj stopil minister notranjih zadev iz svoje hiše, da se napoti v ministrstvo, ga je napadel neki odpuščeni uradnik in ga s kamnom lahko ranil na nogi. Napadalec so zaprli.

**Srbska skupščina.**

Belgrad, 7. avgusta. Skupščina je nadaljevala razpravo o trgovinski pogodbi z Avstro-Ogrsko. Naprednjak Marinković je predložil ostro kritiziral in izjavil, da bo proti glasoval. Radikalec Perić je naglašal, da je s pogodbo z Avstro-Ogrsko razveljavljen § 25. berolinske pogodbe, vsled česar bo on glasoval za to, da skupščina sprejme trgovinsko pogodbo z Avstro-Ogrsko. Nato je prišlo do burnih prizorov med staroradikalcem Mišićem in voditeljema narodne in naprednjaške stranke Velkovićem in Ribarcem. Tema dvema je Mišić očital, da sta se tudi l. 1903. udeležila zarote proti kralju Aleksandru, ker sta mislila, da bosta na ta način s svojima strankama prišla na površje. Ker se to ni zgodilo, skušata sedaj svojo udeležbo pri zaroti vtajiti. Med Ribarcem in Velkovićem na eni strani in Mišićem na drugi strani je prišlo, do tako burnih prizorov, da so morali sejo prekiniti.

## Gospodarstvo.

— **Trgovska-obrtna zadruga v Ljubljani.** V mesecu juliju je bilo vloženih 180.397 K 06 v, dvignjenih pa 51.329 K 50 v. Saldo koncem junija 238.790 K 12 v, saldo koncem julija 318.854 K 68 v. Skupnega prometa koncem julija 7,659 567 K 48 v.

**Meteorološko poročilo.**  
Vidna nad morjem 900. Srednji uradni tlak 738.9 mm.  
Srednja včerajšnja temperatura 17.5; norm 19.5. Padavina v 24 urah 36.1 mm.

| av. | cas opazovanja | stanje barometra v mm | temperatura v C | Vetrovi               | Nebe        |
|-----|----------------|-----------------------|-----------------|-----------------------|-------------|
| 6.  | 9. zv.         | 732.8                 | 18.1            | sl. sj. zahod         | oblačno     |
| 7.  | 7. zj. 2. pop. | 732.1 731.0           | 15.3 16.1       | sr. jug sl. jv. zahod | nevihta dež |

Srednja včerajšnja temperatura 17.5; norm 19.5. Padavina v 24 urah 36.1 mm.

**+**  
Vsem prijateljem in znancem na-  
znanjava tužno vest, da je najina  
iskreno ljubljena hčerka  
**VIDA**  
po kratki in mučni bolezni danes,  
dne 5. avgusta ob 8 1/2. zvečer pre-  
minila.  
Nepozabno rajnico priporočava v  
blag spomin.  
V Hruševju pri Postojni,  
dne 5. avgusta 1908.  
**Ida in Josip Žilih.**  
Namesto vsakega drugega obvestila.

**+**  
Tužnim srcem naznanjamo vsem  
sorodnikom, znancem in prijateljem  
tužno vest, da je naš preljubljeni sin,  
oziroma brat itd., gospod  
**Janko Sitar**  
cand. jur.  
danes ob 1. polj. dne po kratki, zelo  
mučni bolezni v 22. letu starosti  
mirno zaspa v Gospodu.  
Pogreb draga nam rajnika bo de  
v soboto, dne 8. t. m. ob 4. popold-  
ne iz deželne bolnice na pokopa-  
lišče k Sv. Križu.  
Nepozabnega r. jnika priporočamo  
v blag spomin in molitev. 2748  
V Ljubljani, 6. avgusta 1908.  
**Valentin in Katarina Sitar, starši.**  
**Ivanka, Tončka, Mici in Albina,**  
sestre.  
Mesto vsakega posebnega obvestila.

**Zahvala.** 2746  
Za vse izkaze iskrenega sočutja,  
ki se nam je izkazalo ob priliki pre-  
bitke izgube naše iskreno ljubljene  
soproke, ozir. matere, stare matere,  
tašče, sestre, tete in vsakine, gospe  
**Marije Ane Tosti**  
gostilničarke  
izrekamo vsem sorodnikom, znancem  
in prijateljem, posebno pa č. č.  
usmiljenim sestram, gospe Ani Ku-  
hel iz Šiške, gg. dr. Rusu in dr. Dol-  
šku, gospe Zalaznikovi in gospe  
Peršini iz Senčurja ter rodbini Krap-  
pe, ki so rajnici v njeni dolgi bo-  
lezni stregli s pravo samaritansko  
ljubeznijo, kakor tudi vsem daroval-  
cem krasnih vencev ter cenjenim  
gg. pevcem za ganljivo petje, sploh  
vsem, ki so preblando spremlili k  
zadnjemu počitku ter pomogli ubla-  
žiti našo veliko žalost; našo najpri-  
srčnejšo zahvalo.  
V Ljubljani, 1. avgusta 1907.  
**Zalujoči ostali.**

**Zahvala.** 2728  
Povodom bolezni in smrti angelsko  
dobrega soproga, oz. očeta in svaka,  
gospodaj  
**Friderika Nerata**  
c. kr. sodnega ladjunkta  
nam je došlo toliko in tako gniljivih  
izrazov pravega sočutja in sožalja od  
blizu in daleč, da nam je nemogoče  
se vsakemu posebej zahvaliti.  
Dovoljujemo si torej tem potom  
izreči vsem in vsakemu posebej naj-  
vdatejšo in najsrčnejšo zahvalo.  
Imenoma pa še posebej blago-  
rodremu g. županu Franu Slancu in  
njegovim dobrotnim gospe soprogam  
za vse izkazane dobrote v naš h naj-  
težjih dneh. G. sodnemu svetniku za  
njegov veliki trud, g. zdravniku, ve-  
leccenjem litjskim damam, vsem  
gg. c. kr. uradnikom, gg. šefom obeh  
tovaren, sl. požarnima brambama iz  
Šmartna in Litije, sl. društvu »So-  
kol« iz Zagorja, slav. litjskemu in  
šmartinskemu pevskemu društvu  
»Zvon« za v srce segajoče petje, ki  
so spremili rajnika k zadnjemu po-  
čitku.  
V Litiji, 6. avgusta 1908.  
**Zalujoči ostali.**

**Stanovanje**  
obstoječe iz treh sob, kuhinje in dru-  
gih pritlikin, v III. nadstr. v židov-  
skih ulicah št. 1, se odda za no-  
vember. Razgled na Dvorni trg. —  
Vpraša se v I. nadstropju. 2729-1

**10.000 parov čevljev!**  
4 pari čevljev samo K 6-50.  
Valel ugodnega ogromnega nakupa se  
odda za to nizko ceno: par moških in par  
ženskih čevljev, črnih ali rjavih na trakove  
z močno sbitimi podplat, najnovije oblike,  
dalje par moških in par ženskih modnih  
čevljev, elegantnih in lahkih.  
Val 4 pari samo K 6-50.  
Za naročitev zadostuje dolgot.  
2740 Razpošiljanje po povzetju.  
Izvoz čevljev KOHANE, Krakov št. 31.  
Neugajajoče rad zamenjam.

**Hotel „Južni kolodvor“.**  
(A. Seidel.)  
Jutri, v soboto, 8. avgusta  
velik  
**KONCERT**  
popolne  
Ljubljanske društvene godbe  
Začetek ob 8. Vstop prost.  
Na obilen obisk vljudno vabi  
**A. SEIDEL**  
hotelir  
2747

**LJUBLJANSKI ZVON**  
MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO  
LETNIK XXVII. (1907).  
Izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki  
po eden pot na mesec v svezkih ter stoji  
vse leto 9 K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrt  
leta 2 K 30 h.  
Za vse neavstrijske dežele 11 K 20 h na leto  
Posamezni svezki se dobivajo po 80 h.  
„Národna Tiskarna“ v Ljubljani.  
Št. 25877.

**Razglas.**  
Da se čimprej olajša pomanjkanje na krmi, ki je nastalo po deželi  
valed suše, se bo oddalo na račun od c. kr. poljedeljskega ministrstva vsled  
ukaza z dne 27. julija t. l. št. 30962 dovoljene podpore 200.000 s posredo-  
vanjem „Gospodarske zveze“ in „Zveze slovenskih zadrug“

**— seno po nižanih cenah —**  
onim kmetovalcem, ki trpijo na pomanjkanju krme in so ubožni, da  
bodo lažje gospodarili in si ohranili živino.  
Z ozirom na to, da obsega pomanjkanje krme celo deželo in z ozi-  
rom na omejena sreostva, se more ozirati samo na one kmetovalce, ki so  
res zelo ubogi in potemtakem niso v položaju, potrebne seno si po  
obstoječih tržnih cenah nabaviti.  
Po oblastvenih poizvedbah se bo dognalo, kdo da je potreben omenje-  
ne podpore.  
Seno se bo oddalo dotičnim kmetovalcem po ceni, ki ne bo prese-  
gla 6-7 K pri meterskem centu. Ta cena bi se samo v posebno osira-  
vrednih slučajih mogla znižati, posebno tedaj, ko bi bilo bivališče dotičnega  
kmetovalca od najbližje železniške postaje zelo oddaljeno.  
Seno po označeni ceni se bo pripeljalo na železniško postajo, ki je  
najbližja dotičnemu bivališču; za odpeljavo od postaje v bivališče pa  
imajo skrbeti kmetovalci sami na lastne stroške. Kupna cena se ima  
vplačati po dobroti pri posredujoči zvezi.  
Prošnje za dobivanje sana po nižanih cenah se imajo vložiti  
najkasneje do 14. avgusta 1908  
pri podpisnem mestnem magistratu ali ustmeno ali pismeno ter je v  
njih napovedati bivališče, številko konj in goveje živice, kakor tudi na-  
prošeno množino sana.  
Na posneje vložene prošnje se na ne more ozirati.  
Z vložitvijo dotične prošnje je prositelj vezan, napovedano mno-  
žino sana sprejeti.  
Vsaka zloraba, posebno prodaja pridobljenega sana je strogo  
prepovedana, ter se bo v dotičnem slučaju kaznovala po kazenskem  
zakonu.

**Mesni magistrat v Ljubljani,**  
dne 5. avgusta 1908.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-  
ljenja po najraznovrstnejših kombinacijah  
pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena  
druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno  
zavarovanje na doživljenje in smrt s  
manjšajočimi se vplačili.  
Vsak član ma po protokolu petih let  
pravico do dividende.

**Mizar za zaboje**  
(akordno delo) 2742  
se sprejme v partervernici za  
milo v Kranju. Prednost imajo do-  
tičniki, ki so se delali enaka dela.

**Notarski kandidat**  
se sprejme. Vstop čimprej. 2668 2  
I. IVO BAKOVNIK  
c. kr. notar v Metliki.

**KINEMATOGRAPH**  
**The Royal Wonder Bio**  
The greatest Bio-Theater of the world. 2738  
Danes, 7. in jutri, 8. avgusta  
velika  
**predstava**  
v Lattermannovem drevoredu  
Vsake tri dni nov spored.  
Izvodci iz sporeda:  
Slike s Španjke. 1. Bikoborbe na Špan-  
skem. 2. Boj med tigrom in bikom v areni v  
St. Sebastopolu. — Gordon-Benettova av-  
tomobilska dirka. — Potovanje po Pa-  
lestini. — Umetniške točke iz Šlo-  
valije. 1. Kaznovana nevhvalnost. 2. Čudo-  
vite oprave. (V barvah) 3. Moderni valček.  
4. Za kulisami. — Indijanci in Cow Boyi.  
Indijanska pripovedka. — Maščevanje ti-  
hotopce žene Graničarski prizor v štirih  
slikah. Veselo vsakovrstnosti. Ča-  
robna hiša. — Kakor ti meni, tako jaz  
tebi. — Fantastični balet. (V barvah).  
Jubilejni sprejod zadnje tri dni.  
Vsak dan predstava.  
Začetek ob polu 9. zvečer. — Ob  
nedeljah in praznikih tudi popol-  
dne ob 4. uri.  
Cene: Loža za 4 osebe 6 K; fotelj 1.60 K;  
I. prostor 1.20 K; II. prostor 80 v.;  
III. prostor 60 v.; IV. prostor 40 v.  
**L. Geni** **M. Gavrič**  
ravnatelj. poslovođa.

**„SLAVIJA“** 45-9  
vzajemno zavarovalna banka v Pragi. - - -  
Rez. fond: 41,335.041-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814.430-97 K.  
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države  
z vseslovenske slovenske-narodne uprave.  
Vsa posredila daje:  
Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši  
v Gosposkih ulicah šte. 12.

**Sprejme se**  
**trgov. pomočnik**  
prva moč, če mogoče vojašine prost,  
smožen obeh deželnih jezikov, v trgo-  
vino s mešanim blagom M. Volevoe  
v št. Jerneju. 2744-1

**Zvestega, pridnega**  
**hlapca**  
in konjem  
sprejme takoj v službo A. Domi-  
cel, Zagorje, št. Peter na Kranj-  
skem. Plača po dogovoru. 2697-1

**Več vagonov**  
**LEDU**  
se kupi.  
Ponudbe pod „M. z.“ z navedbo  
cene za vagon na upravništvo „Slov.  
Naroda“. 2725-1

**Naznanilo.**  
Slavnemu občinstvu vljudno na-  
znanjam, da sem pričel izvrševati  
**tesarsko obrt**  
na Bledu (Gorenjsko)  
ter se priporočam za vsa v to stroko  
spadajoča dela. 2727-1

**Avg. Erat**  
oblastveno skušeni tesarski mojster.

2716 Glavna zaloga v lekarni  
Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

**Primarius**  
**dr. V. Gregorič**  
Ljubljana  
**kronska ustna**  
**voda**  
**EUODIN**  
Zakonito varovano.  
Specialiteta za kadičce.  
10 do 15 kapljic v kozarec vode.  
Cena 2 kroni.  
Glavna zaloga v lekarni  
Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

**Kavarna „ILIRIJA“**  
Ljubljana ■ ■ 3 minute od južnega kolodvora ■ ■ Ljubljana  
2658 2  
**je vsak dan**  
**vso noč odprta.**

**Za vsako ceno prodajam**  
od 1. do 15. avgusta 1908  
vsa letna oblačila za dame, gospode, dečke in otroke.  
**„Angleško skladišče oblek“**  
**O. BERNATOVIČ**  
v Ljubljani, Mestni trg šte. 5.

**„SLAVIJA“** 45-9  
vzajemno zavarovalna banka v Pragi. - - -  
Rez. fond: 41,335.041-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814.430-97 K.  
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države  
z vseslovenske slovenske-narodne uprave.  
Vsa posredila daje:  
Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši  
v Gosposkih ulicah šte. 12.

**Spretni agenti**  
ki bi obiskovali privatne odjemalce, se iščejo  
v vseh krajih. Prav dobičkanosno in stalno  
opravilo. Velika provizija ozir. stalna plača.  
Ponudbe na W. Wiesmaler, Hauptpost-  
lagernd Monakovo (München L). 2648-5

**Za november se odda na Miklo-**  
**šičevi cesti št. 6**  
**stanovanje**  
obstoječe iz treh sob in pritlikin.  
Več tam. 2711-2

**Prillično**  
**stanovanje**  
obstoječe iz 2 sob in kuhinje, je od-  
dati takoj ali za november v novo  
zgrajeni vili na Erjavčevi cesti 24.  
Natančneje se izve pri lastniku  
ravnotam v I. nadstropju. 2715-1

**Srejmata se takoj zanesljiv**  
**nočni vratar**  
in 2706-2  
**hotelski sluga**  
v hotelu pri „Maliču“.  
Slavnemu občinstvu vljudno na-  
znanjam, da imam zopet na razpo-  
lago dobro 2723-1

**godbo na lok**  
(8, ozir. več mož), in sicer za v mesto  
in na deželo.

**A. ZORNIČ**  
koncesionar  
v Ljubljani, Stara pravda šte. 3.  
Sprejmejo se v stalno službo v  
Ljubljani:  
**Izurjen korespondent**  
obenem dober kalkulant, dalje  
**skladiščnik** in več  
**pomočnikov**  
Ozira se samo na ponudbe onih,  
ki so v železninski stroki res izur-  
jeni in vojašine prosti.  
Ponudbe pod „Železuinar“ na  
uprav. „Slov. Naroda“. 2467-3

**Kavarna „ILIRIJA“**  
Ljubljana ■ ■ 3 minute od južnega kolodvora ■ ■ Ljubljana  
2658 2  
**je vsak dan**  
**vso noč odprta.**

**Za vsako ceno prodajam**  
od 1. do 15. avgusta 1908  
vsa letna oblačila za dame, gospode, dečke in otroke.  
**„Angleško skladišče oblek“**  
**O. BERNATOVIČ**  
v Ljubljani, Mestni trg šte. 5.